

Sport omvat twee verschillende vormen, die steeds meer op EU-niveau worden beschouwd: professionele sport en sport als vrijetijdsbesteding. Sport vertegenwoordigt in beide gevallen een grote en snelgroeiende economische sector en levert een belangrijke bijdrage aan groei en werkgelegenheid.

Sport moedigt sociale interactie aan — belangrijk voor jong en oud en voor vrouwen en mannen — en bevordert de lichamelijke en geestelijke gezondheid. Sport kan ook onderwijs, communicatie, onderhandelingsvaardigheden en leiderschap stimuleren, van wezenlijk belang voor de versterking van de positie van vrouwen.

Kansen gelijkmaken

Gelijkheid van vrouwen en mannen is een grondbeginsel van de Europese Unie. De Europese Commissie heeft in het Vrouwenhandvest en in de strategie voor de gelijkheid van vrouwen en mannen 2010-2015 beloofd de genderkloof in de besluitvorming aan te pakken en te dichten.

Na de EU-conferentie over gendergelijkheid in de sport in 2013 werd het voorstel voor strategische acties voor gendergelijkheid in de sport 2014-2020 goedgekeurd. Met de acties en de aanbevelingen in het voorstel wordt erkend dat er nog veel moet worden gedaan en worden sportbestuursorganen en niet-gouvernementele organisaties ertoe aangemoedigd nationale en internationale strategieën voor acties op het gebied van gendergelijkheid in de sport te ontwikkelen en uit te voeren, ondersteund door samenhangende en concrete maatregelen op EU-niveau.

De conclusies van de Raad over gendergelijkheid in de sport moedigen sportorganisaties ertoe aan te zorgen voor een beter genderevenwicht in bestuursorganen en

-commissies en bij het beheer en de begeleiding. Ze ondersteunen ook het elimineren van niet-wetgevingsobstakels die vrouwen verhinderen zich met dergelijke functies te belasten (20 mei 2014).

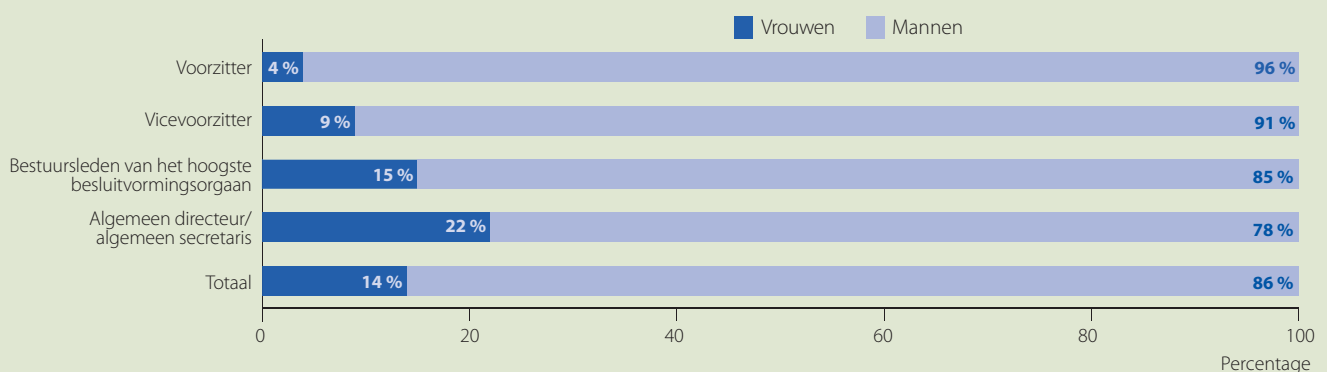
Hindernissen

Vrouwen aan de zijlijn bij de besluitvorming

Ondanks de geleidelijk toenemende participatie van vrouwen in de sport blijven vrouwen ondervertegenwoordigd in de besluitvormingsorganen van sportinstellingen op plaatselijk, nationaal, Europees en wereldniveau.

Uit gegevens in het verslag over vrouwen in verantwoordelijke en besluitvormingsposities, opgesteld door het Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE) voor het Luxemburgse voorzitterschap van de Raad van de EU, blijkt dat vrouwen, op Europees niveau, gemiddeld 14 % van de besluitvormingsposities in de continentale federaties van

Figuur 1 — Aandeel van vrouwen en mannen in besluitvormingsposities in continentale federaties van olympische sporten in Europa in 2015

Bron: De gegevens werden verzameld bij alle 28 continentale federaties van olympische sporten in Europa (mei-juni 2015).

olympische sporten in Europa bekleeden. Van de 28 federaties waarnaar is gekeken, was er slechts één vrouwelijke voorzitter en acht vrouwelijke vicevoorzitters bij een totaal van 91. Deze cijfers weerspiegelen trends die ook op andere besluitvormingsterreinen zichtbaar zijn, waarbij de genderkloof groter is naarmate de posities hoger zijn.

In de lidstaten blijft de vertegenwoordiging van vrouwen in de hoogste besluitvormingsposities in sportorganisaties zeer gering. In 2015 werd gemiddeld slechts 14 % van alle posities door vrouwen bekleed, variërend van 3 % in Polen tot 43 % in Zweden.

Sport wordt beschouwd als een mannenarena

Sport is traditioneel een door mannen gedomineerde sector en de vooruitgang in gendergelijkheid in deze sector wordt gehinderd door de sociale constructies van vrouwelijkheid en mannelijkheid die sport vaak associëren met „mannelijke” karakteristieken, zoals fysieke kracht en veerkracht, snelheid en een zeer competitieve en soms confronterende geest. Vrouwen die een sport beoefenen, kunnen als „mannelijk” worden gezien, terwijl mannen die niet geïnteresseerd zijn in sport als „niet mannelijk” zouden kunnen worden beschouwd. Heersende genderstereotypen beïnvloeden niet alleen de deelname van vrouwen aan de besluitvorming in sportorganisaties, maar ook hun deelname aan sportactiviteiten.

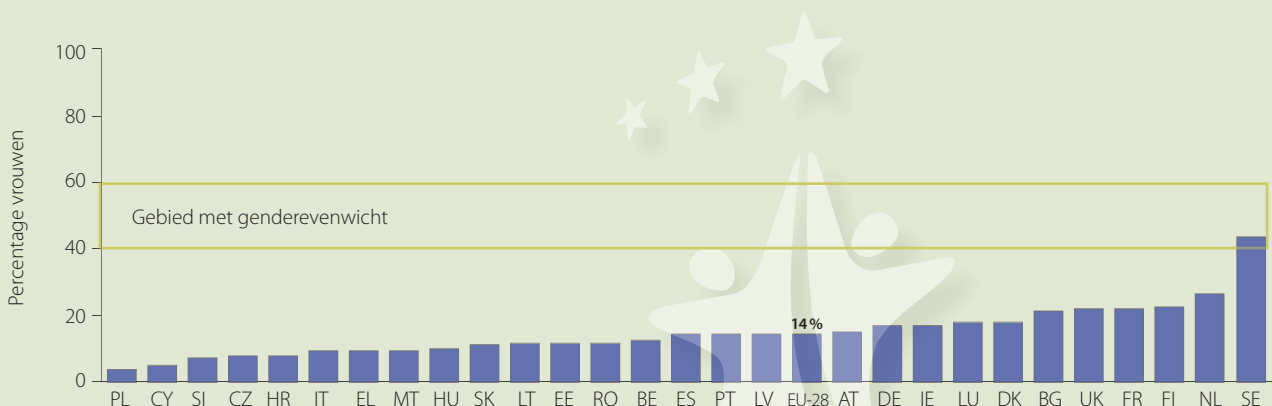
Traditionele genderrollen kunnen dicteren hoeveel uren vrouwen besteden aan zorgtaken en dit kan een neveneffect hebben op de tijd die overblijft voor sportactiviteiten. Uit de gendergelijkheidsindex van EIGE komt duidelijk naar voren dat vrouwen, in vergelijking met mannen, meer tijd besteden aan zorgactiviteiten, maar minder deelnemen aan andere sociale activiteiten, zoals sport-, culturele of vrijetijdsactiviteiten.

Het beroep van coach is door mannen gedomineerd

Coachen is een andere tak van sport waarin vrouwen grotendeels ondervertegenwoordigd zijn. Uitgaande van cijfers in zeven lidstaten van de EU is naar schatting slechts 20 tot 30 % van alle sportcoaches in Europa vrouw (!). Vrouwelijke coaches zien we het vaakst in sporten met een groot aandeel van vrouwen (bv. dansen, gymnastiek, figuurschaatsen en paardensport) en zij werken hoofdzakelijk met vrouwen, adolescenten en kinderen die aan plaatselijke of regionale competities deelnemen. Er zijn ook meer mannen dan vrouwen werkzaam in de sport. Gegevens uit de databank van EIGE met genderstatistieken geven aan dat het aantal vrouwen werkzaam in de sport in de periode 2013-2014 op Europees niveau geleidelijk is gedaald, terwijl het aantal mannen juist is gestegen.

(¹) Europese Commissie (2014), Gendergelijkheid in de sport: voorstel voor strategische acties 2014-2019, blz. 19. http://ec.europa.eu/sport/events/2013/documents/20131203-gender/final-proposal-1802_en.pdf

Figuur 2 — Aandeel van vrouwen bij alle besluitvormingsposities in nationale sportfederaties in de EU-28 in 2015

Bron: De gegevens werden verzameld bij de 10 populairste nationale sportfederaties in elk van de 28 lidstaten (280 in totaal) en hebben betrekking op de periode mei 2015-juni 2015.

NB: Er wordt onder meer gekeken naar de volgende functies: voorzitter, vicevoorzitter, algemeen directeur/algemeen secretaris en andere bestuursleden. Om dubbele telling te voorkomen, wordt iedere persoon slechts eenmaal geteld, zelfs indien zij of hij verschillende functies bekleedt.

Stereotypen in de media houden vrouwen buitenspel

De media kunnen een belangrijke rol spelen in het versterken of het in vraag stellen van genderstereotypen in de sport. In werkelijkheid is de genderstereotypering van vrouwelijke en mannelijke atleten door de media goed gedocumenteerd en worden vrouwelijke atleten vaak geseksualiseerd. De manier waarop zij worden afgeschilderd draagt vaak bij aan de marginalisering van de prestaties van vrouwen in de sport, wegens de nadruk die wordt gelegd op vrouwelijkheid en seksuele aantrekkingskracht in plaats van op kracht en kunde.

Er zijn ook aanzienlijke verschillen in de berichtgeving in de media over vrouwensporten en mannensporten: deze laatste krijgen veel meer aandacht ⁽²⁾. Een andere uitdaging is het ontbreken van vrouwen in de sportjournalistiek. Bij de Olympische Spelen van 2012 was slechts 15 % van de journalisten en fotografen vrouw. De genderkloof in de sportjournalistiek breidt zich verder uit tot media-organisaties, waar vrouwen minder dan één derde van de hogere managementfuncties bekleden ⁽³⁾.

Wat wordt hieraan gedaan?

Enkele internationale en continentale federaties in Europa, verantwoordelijk voor sportontwikkeling en -bevordering, hebben al blijk gegeven van hun inzet voor gendergelijkheid door **genderquota** in te voeren.

Bij negen van de 28 Europese federaties gold in 2015 een genderquotum voor het hoogste besluitvormingsorgaan (uitvoerend comité, presidium of raad van bestuur); slechts één slaagde er niet in dit quotum te behalen, d.w.z. had geen vrouwen in de hoogste besluitvormingsposities. Bij vier van de overige 19 Europese federaties zonder genderquotum waren vrouwen niet vertegenwoordigd in het hoogste besluitvormingsorgaan.

Verder zijn er bij vijf organisaties vrouwencommissies of -comités:

- Europese boksfederatie (EUBC)
- Europese taekwondo-unie (ETU)
- Europese gymnastiekunie (UEG)
- Europese afdeling van de internationale basketbal-federatie (FIBA Europe)
- Unie van Europese voetbalverenigingen (UEFA)

Op **nationaal niveau** zijn in vijf lidstaten (DE, FR, FI, SE, UK (VK)) vrijwillige streefcijfers voor genderevenwicht in de bestuursstructuur van sportfederaties voorgesteld of geïntroduceerd.

Er zijn echter nog verdere maatregelen nodig om gendergelijkheid in de sport en in de besluitvorming te verwezenlijken.

^(?) Ibid., blz. 33.

⁽²⁾ Gegevens afkomstig uit de presentatie van Anthony Edgar, Internationaal Olympisch Comité, hoofd mediaoperaties, „The Olympic Games: Meeting New Global Challenges”, Oxford University Club, Oxford, „The Future of Reporting at the Olympic Games”, 13-14 augustus 2012.

Genderquota bij Europese sportfederaties in 2015

Genderquotum voor het hoogste besluitvormingsorgaan

Ten minste 1 vrouw & 1 man	United World Wrestling Europe (UWW-Europe) Europese schermfederatie (EFC) Europese handbalfederatie (EHF) Europese schietsportfederatie (ESC) Europese federatie voor gewichtsheffers (EWF) Unie van Europese voetbalverenigingen (UEFA)
----------------------------	---

Ten minste 2 vrouwen & 2 mannen	Europese hockeyfederatie (EHF) FIBA Europe
---------------------------------	---

Ten minste 3 vrouwen & 3 mannen	Europese triatlonunie (ETU)
---------------------------------	-----------------------------

Genderquotum voor raden, comités en commissies

Europese handbalfederatie (EHF)
Europese schietsportfederatie (ESC)
Europese tafeltennisunie (ETTU)
Europese taekwondo-unie (ETU)
Europese triatlonunie (ETU)

Wat kan er nog meer worden gedaan?

Toepassing van het genderperspectief

Eén manier om gendergelijkheid in de sport te verbeteren is via gendermainstreaming op de desbetreffende beleids-terreinen. Gendermainstreaming kan worden beschreven als de integratie van een gendergelijkheidsperspectief in elk stadium van de ontwikkeling en uitvoering van beleid of programma's.

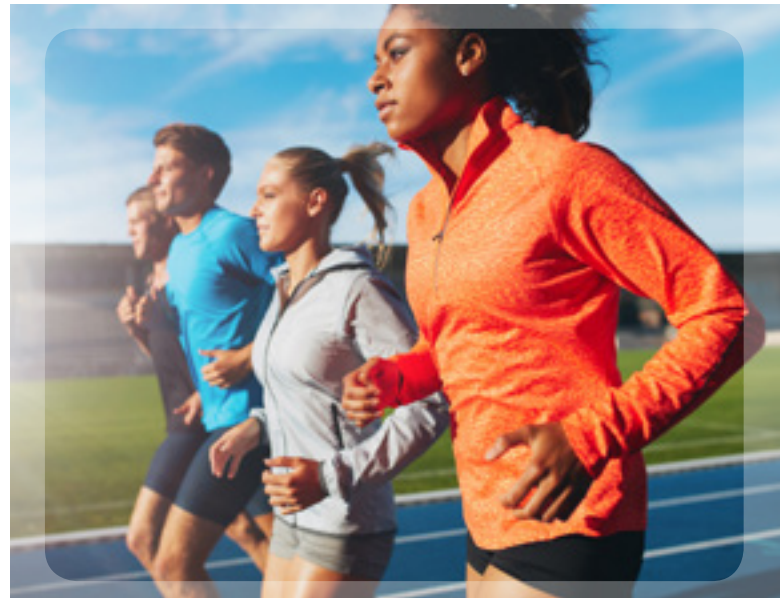
Om het personeel van EU-instellingen en overheidsorganen te ondersteunen bij de integratie van het genderperspectief bij hun werkzaamheden, inclusief op het gebied van sport, heeft EIGE een onlineplatform voor gendermainstreaming ontwikkeld dat openbaar toegankelijk is via de website van EIGE.

Gerichte maatregelen en initiatieven

Voor het bereiken van gendergelijkheid en een toenevende besluitvorming door vrouwen in de sport zou het gunstig zijn een bredere waaier aan gerichte maatregelen te overwegen, zoals openbare debatten, opleidingen, mentorschapsregelingen en proactieve beleidsmaatregelen die jonge vrouwen ertoe aanmoedigen om in de sport te blijven. Het effect van wetgevings- en vrijwillige maatregelen zou kunnen worden versterkt door inspanningen om het publiek meer bewust te maken en genderrollen met een voorschrijvend karakter te bestrijden. Het uitbannen van genderstereotypen speelt een cruciale rol bij het wegnemen van barrières die de toegang van vrouwen tot leidinggevende functies in de sport beperken.

Hoogwaardigere gegevens op EU-niveau

Uit het onderzoek van EIGE komt naar voren dat het meten van de mate waarin de besluitvorming in de sportsector

Het uitbannen van genderstereotypen is van cruciaal belang voor het versterken van gendergelijkheid in de sport en in de besluitvorming

verandert, wordt gehinderd door het ontbreken van geschikte indicatoren op EU-niveau. Hoewel er al enige gegevens bestaan, zijn er geen naar geslacht uitgesplitste gegevens die tussen alle lidstaten onderling kunnen worden vergeleken. Door het tekort aan geschikte informatie kunnen beleidsmakers geen beleid vaststellen dat de verschillende behoeften van vrouwen en mannen weerspiegelt en een gelijkere deelname aanmoedigt.

Om beleidsmakers van de EU bij hun werk te assisteren, heeft EIGE een databank voor genderstatistieken opgezet⁽⁴⁾. Deze is openbaar toegankelijk via de website van EIGE. Bovendien biedt het bronnen- en documentatiecentrum van EIGE, via zijn e-bibliotheek, vele soorten publicaties over sport. Er zijn bronnen beschikbaar in het Engels, het Duits, het Zweeds, het Nederlands, het Frans, het Deens, het Italiaans, het Grieks, het Noors en het Portugees. Zij kunnen worden geraadpleegd via de volgende link: <http://eige.europa.eu/rdc>

⁽⁴⁾ Gegevens over „Vrouwen en sport” in de databank zijn te vinden onder „EU-strategieën” (Strategie voor de gelijkheid van vrouwen en mannen 2010-2015 — Genderrollen in jeugdbeleid, onderwijs en sport) en onder „Beleidssterrein” — cultuur, onderwijs en jeugd.

Europees Instituut voor gendergelijkheid

Het Europees Instituut voor gendergelijkheid (EIGE) is het kenniscentrum van de EU voor gendergelijkheid. EIGE ondersteunt beleidsmakers en alle relevante instellingen bij hun inspanningen om de gelijkheid van mannen en vrouwen tot werkelijkheid te maken voor alle Europeanen, door hen te voorzien van specifieke deskundigheid en vergelijkbare en betrouwbare gegevens op het gebied van gendergelijkheid in Europa.

Contactgegevens

<http://eige.europa.eu>
facebook.com/eige.europa.eu
twitter.com/eurogender
youtube.com/eurogender
eige.sec@eige.europa.eu
+370 5 215 7444

Europees Instituut voor gendergelijkheid
Gedimino pr. 16
LT-01103 Vilnius
LITOUWEN

Papier:	MH-02-15-937-NL-C	978-92-9218-952-5	10.2839/137317
PDF:	MH-02-15-937-NL-N	978-92-9218-938-9	10.2839/622921